

INFORMACIJA O NEPOSTOJANJU PROSTORNO PLANSKE DOKUMENTACIJE ZA POTREBE EKSPLOATACIJE MINERALNIH SIROVINA U PRIMORSKIM OPŠTINAMA

U skladu sa smjernicama Prostornog plana Crne Gore do 2020. godine, koji je donesen 2008. godine, lokalne samouprave su bile dužne da izrade prostorno-urbanističke planove opština. Međutim, većina primorskih opština, a to su: Ulcinj, Bar, Budva, Kotor, Herceg Novi, i dalje nijesu donijele nove prostorno – urbanističke planove, zbog čega, između ostalog, trpi i rudarska djelatnost. Naime, na teritoriji ovih opština postoje brojna ležišta tehničko – građevinskog i arhitektonsko – građevinskog kamena koja se više ne mogu eksploatisati, odnosno sa čijom valorizacijom se ne može nastaviti i/ili otpočeti iz razloga nepostojanja adekvatne prostorno planske dokumentacije.

Iako je razvoj rudarske djelatnosti u primorskim opštinama na prvi mah u koliziji sa razvojem turizma, koji predstavlja primarnu privrednu granu u ovom regionu, neophodno je istaći da je upravo razvoj turizma i izgradnja turističke i druge infrastrukture u direktnoj korelaciji sa postojanjem eksploatacionih ležišta tehničko – građevinskog i arhitektonsko – građevinskog kamena na teritoriji primorskih opština. Ovo iz razloga jer se tehničko – građevinski kamen primarno koristi kao sirovina za dobijanje građevinskih materijala za izgradnju turističke i druge infrastrukture, pri čemu u primorskom regionu nije moguće koristiti mineralnu sirovinu dobijenu iz riječnih korita, kao što je to slučaj u kontinentalnom dijelu Crne Gore.

Prethodno navedeno je za posledicu imalo se na teritoriju primorskih opština u višedecenijskom periodu vršila eksploatacija sa sledećih ležišta: u opštini Bar – “Volujica”, “Goran”, “Velji Zabio”, “Haj Nehaj” (sve ležišta tehničko – građevinskog kamena), kao i ležište “Krute” (arhitektonsko – građevinski kamen); u opštini Kotor ležište tehničko – građevinskog kamena “Nalježići”.

Koncesije za prethodno navedena ležišta su istekle ili raskinute, iz kojih razloga se eksploatacija ne može nastaviti bez sprovođenja novih tenderskih postupaka za dodjelu koncesije, za šta već postoji interesovanje dosadašnjih koncesionara kojima su koncesije istekle i čije je poslovanje direktno vezano za postojanje prava na eksploataciju mineralnih sirovina, kao i drugih privrednih društava koja su takođe zainteresovana za dodjelu koncesija na ovim ležištima.

Međutim, iako su se navedena ležišta eksploatisala više decenija, na osnovu postojeće prostorno planske dokumentacije opština, ne mogu se izdati novi urbanističko – tehnički uslovi, koji su preduslov za izradu rudarske tehničke dokumentacije, odnosno za otpočinjanje zakonite eksploatacije na ležištima.

Trenutno je najnezavidnija situacija u opštini Bar, na čijoj teritoriji počev od 01.01.2017. godine ne postoji koncesija za eksploataciju tehničko – građevinskog kamena koja se može realizovati. Ista situacija je i sa opštinom Herceg Novi, na čijoj teritoriji se takođe nalaze koncesije koje se ne mogu realizovati.

Takođe, u periodu od 2008. – 2010. godine, a sve pod pretpostavkom da će se u zakonskom roku donijeti novi prostorni planovi opština, pri čemu je proces usaglašavanja prostorno planske dokumentacije već bio otpočet, zaključeni su ugovori o koncesiji za detaljna geološka istraživanja i eksploataciju tehničko – građevinskog kamena za sledeća ležišta: “Batnjica”, Bjelotina“, „Kruševica I“, „Kruševica II“, opština Herceg Novi, “Todorov krš“, “Kalac“, opština Bar, “Vranovići”- Grabovac i „Kameno more“, opština Kotor.

Za ova ležišta koncesionari su završili detaljna geološka istraživanja mineralnih sirovina, međutim i oni takođe nijesu mogli otpočeti sa postupkom zakonite eksploatacije, jer se i za ova ležišta ne mogu pribaviti urbanističko – tehnički uslovi.

Ovako činjenično stanje za posledicu ima sledeće:

1. Pojavu nelegalne eksploatacije mineralnih sirovina jer postoji potražnja za sirovinom za potrebe građevinske industrije na primorju. Nelegalna eksploatacija ima višestruki negativni uticaj po Državu jer: dolazi do pojave sive ekonomije, u smislu da lica koja vrše eksploataciju ne plaćaju koncesionu naknadu, kao i sve druge pripadajuće poreze i naknade; eksploatacija se vrši bez odobrenja i saglasnosti izdatih od nadležnih organa, tj bez odgovarajuće kontrole državnih organa; ugrožava se životna sredina jer se vrši neplanska eksploatacija mineralnih sirovina, bez bilo kakvog obzira na zaštitu životne sredine; ugrožava se bezbjednost građevinskih objekata jer mineralna sirovina, koja se koristi za potrebe izgradnje objekata, ne posjeduje odgovarajući kvalitet;
2. Kreira se monopolistički položaj za malobrojne koncesionare koji imaju zakonite koncesije. Takođe, navedeno predstavlja i logistički problem jer bi se npr. za potrebe građevinskog objekta koji se gradi u Baru sirovina morala objezbijediti sa teritorije Grblja ili iz Ulcinja.
3. Smanjivanje prihoda po osnovu koncesione nadoknade. Kao primjer navodimo opštinu Bar, na čijoj teritoriji je 2009. godine postojalo pet zaključenih ugovora o koncesiji za eksploataciju mineralnih sirovina, po osnovu kojih je obračunata koncesiona naknada u ukupnom iznosu od 366.057,00 €. Takođe, ukupno obračunata koncesiona naknada za primorske opštine (Ulcinj; Bar; Budva, Kotor, Herceg Novi) za 2009. godinu je iznosila 596.076,00 €. S druge strane, usled prethodno opisanih problema, ukupno obračunata koncesiona naknada za područje opštine Bar za 2015. godinu iznosi svega 82.533,34 €, dok ukupno obračunata koncesiona naknada za primorske opštine (Ulcinj; Bar; Budva, Kotor, Herceg Novi) za 2015. godinu iznosi 391224,00 €. Očekuje se da iznosi koncesione naknade za 2016. godinu za primorske opštine budu manji u odnosu na 2015.godinu.
4. Bankrotiranje društava koja se bave eksploatacijom mineralnih sirovina i pad zaposlenosti. Usled nemogućnosti realizacije koncesije i/ili nemogućnosti obnavljanja eksploatacije za koncesije koje su istekle, doći će do bankrotiranja privrednih društava koja se bave eksploatacijom mineralnih sirovina, naročito ako je eksploatacija primarna djelatnost takvog društva. Ovo iz razloga što je postojanje ugovora o koncesiji i odobrenja i saglasnosti za eksploataciju, uključujući i urbanističko – tehničke uslove, preduslov za vršenje zakonite eksploatacije na ležištu.

Takvo stanje neminovno dovodi i do pada zaposlenosti, jer će koncesionari biti primorani da otpuštaju radnike. Procjenjuje se da privredno društvo koje se bavi eksploatacijom tehničko – građevinskog kamena zapošljava oko 19 radnika. Ističemo da na teritoriji primorskih opština postoji više privrednih društava koja otežano posluju iz razloga što ne mogu realizovati dodijeljene koncesije ili obnoviti postojanje koncesionih ugovora.

S tim u vezi predlaže se donošenje sledećih zaključaka:

1. Vlada Crne Gore je na sjednici od _____ razmotrila i usvojila Informaciju o nepostojanju prostorno planske dokumentacije za potrebe eksploatacije mineralnih sirovina u primorskim opštinama.
2. Zadužuje se Ministarstvo održivog razvoja i turizma da razmotri navedeno činjenično stanje i moguća rješenja istog i otome informife Vladu.